

HAYIR, HAYIR; HERİKES O'NU OKUMASIN!

"Peygamberimizi anlatan eserlerin en büyük açmazı, geçmiş siyer kaynaklarını gerek senet yönünden, gerek mantık yönünden, gerekse de Kur'ân'a uygunluk yönünden incelemeye tâbi tutmadan olduğu gibi efsanevî ve masalsı yönü ağır basan bir biçimde ele almaları olmuştur."

Hiz. Peygamber'in Örneklikten Çıkarılması Üzerine

Son birkaç aydır yazılı ve görsel basında "herkes O'nu okuyor" diye bir yarışmanın tanıtımları dönüyor. Yarışmanın, Peygamber Efendimizin hayatını, geniş toplum kitlelerinin öğrenmesini amaçladığı anlaşılıyor. Konuya olan özel ilgim yüzünden projenin reklamları ilk döndüğünde hemen araştırmaya koyuldum. Ve yarışmanın Peygamber Yolu isimli bir derneğin inisiyatifiyle yapıldığını öğrendim. Projenin web sitesinde herhangi bir cemaatin adı geçmemesine rağmen, sitede kaynak olarak gösterilen Fethullah Gülen'in "Sonsuz Nur", Reşit Haylamaz'ın "Efendimiz" ve Rahime Kaya'nın "Efendiler Efendisi Hazreti Muhammed" adlı kitapları olması, bu projenin Fethullah Gülen grubuna yakın bir girişim olduğunu ifade etmeye yetiyordu.

Aynı zamanda bu proje, farklı yöntemlerle yaygınlaştırılmaya çalışılmasıyla da dikkatimi çekti. Televizyon reklamları, gazete ilanları, çeşitli afiş ve pankartlara ilaveten, futbol tabiriyle birebir markaj yöntemiyle de katılımcılara ulaşıyordu. Özellikle dershaneler, yurtlar, özel

okullar gibi cemaate bağlı kurumlarda öğrenciler yarışmaya katılmaları hususunda kuvvetli bir şekilde teşvik ediliyorlardı.

Zikrettiğim kuvvetli teşvik ve telkin sonucu yarışmaya katıldığını öğrendiğim 11 yaşındaki bir kız öğrencimin elinde Rahime Kaya'nın "Efendiler Efendisi Hazreti Muhammed" adlı kitabını görünce, düzenleyicileri yüzünden hakkında pek de iyimser fikirler beslemediğim yarışmanın küçük katılımcılara hitaben yazılmış kitabına ulaşmanın getirdiği duyguyla kitabı öğrencimden istedim. Öğrencim Perşembe'ye kadar getirmemi, zira o gün dershanede etüdü olduğunu ve kitabı hocalarına göstermesi gerektiğini dile getirince "markaj" yakıştırmamda ne kadar haklı olduğumu bir kez daha anlamış oldum. Ve kitabı aldığım gibi hemen inceleyici bir gözle gözden geçirdim.

Bu gözlem sonucu görmüş olduğum çarpıcı bazı durumları belirterek, tarihten günümüze siyer okumalarında karşılaşılan büyük problemleri, "herkes O'nu okuyor" projesi özelinde ortaya koymak istedim.

Peygamberimizi anlatan eserlerin en büyük açmazı,

geçmiş siyer kaynaklarını gerek senet yönünden, gerek mantık yönünden, gerekse de Kur'an'a uygunluk yönünden incelemeye tâbi tutmadan olduğu gibi efsanevi ve masalsı yönü ağır basan bir biçimde ele almaları olmuştur. Aynı açmaz, ne yazık ki incelediğim kitapta da bütün ağırlığıyla kendini hissettiriyor. Yıllar önce Türkiye Gazetesi'nin yayınladığı "Sevgili Peygamberim" kitap seti ile anlatı yöntemi bakımından büyük benzerlikler gördüğümü belirtmek isterim.

Kitapta geçen rivayetlerin birinde Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) soyunun, alnında bir nur taşıdığı, bu nurun dedesi Abdulmuttalip kanalıyla babası Abdullah'a oradan da annesi Amine'ye geçtiği bilgisi yer alıyor. Yine kitabın en başında kainatın Hz. Muhammed'in yüzü suyu hürmetine yazıldığı ifade ediliyor. Şunu belirtmek gerekir ki aynı tarzda bilgilere Hristiyan kaynaklarında Hz. İsa ile ilgili ifadelerde de rastlayabiliriz. Örneğin Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri adlı kitaba göre:

"İsa olmasaydı kâinat yaratılmazdı. Göklerde ve yer yüzünde görünen ve görünmeyen şeyler, tahtlar, egemenlikler, yönetimler ve hükümlerlikler... Her şey onun aracılığıyla ve onun için yaratılmıştır. Görünmez Tanrı'nın görünümü, bütün yaratılışın ilk doğanı O'dur. Nitekim yerde ve gökte, görünen ve görünmeyen her şey -tahtlar, egemenlikler, yönetimler, hükümlerlikler- O'nda yaratıldı. Her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratıldı. Her şeyden önce var olan O'dur ve her şey varlığını O'nda sürdürmektedir." (Koloseliler, Bölüm 1: 15-17)

Görüldüğü üzere aşırılık iki anlayışta da birbiriyle benzeşiyor. Nur'u Muhammedî diye sonradan uydurulan, her şey ve herkesten önce Hz. Muhammed'in nurunun yaratıldığı anlayışı Müslümanlara Hristiyanlardan geçmiştir, diyebiliriz. Bu ve bunun gibi Allah'ın sıfatlarını yanlış algılatırabilecek tutumlar Kur'an'da dinde aşırı gitmek olarak adlandırılmıştır:

"Ey Kitap ehli! Dininizde sınırları aşmayın ve Allah hakkında ancak haklı söyleyin...." (Nisâ/171)

Kitabın bir başka yerinde Hz. Muhammed'in annesi Amine'nin rüyasında Peygambere hamile olduğunu

gördüğünü ve yine çocuk hayata geldikten sonra müteaddit defalar onun peygamber olduğunun çeşitli şahıslar tarafından yakınlarına ve kendisine söylendiği yer alıyor. Kendisinin yanında devamlı dolaşan Cebrail ve sair melekler, onu bütün tehlike ve sıkıntılardan alıkoyuyorlar. Konu, öyle bir anlatım tarzı ile sunuluyor ki meydana gelen acayiplik ve harikuladeliyetlerden dolayı neredeyse Peygamberimiz ve başta akrabaları olmak üzere Mekkeliler onun peygamber olduğunu küçüklüğünden itibaren anlıyorlar.

Şunu rahatça söyleyebiliriz ki, bu anlatım hem aklen hem de naklen gerçeği yansıtmamaktadır. Başta akrabaları olmak üzere Mekkelilerin büyük bölümünün nübüvvet görevi verildikten sonra Peygamberimizin Peygamberliğini reddettiklerini ve onu alaya aldıklarını hem tarihî vesikalardan hem de Kur'an'ın şahitliğinden öğrenmekteyiz. Yukarıda zikredilen abartılı rivayetlerin doğru olduğunu varsaysak, Peygamberimiz ve İslamiyeti kabul eden ilk Müslümanlar, müşriklerle mücadelelerinde bu bilgileri kullanmalı değiller miydi? Onlara demelilerdi ki; "bakın Kureyşliler siz şimdi Muhammed'in Peygamberliğini inkâr ediyorsunuz ama geçmişte meydana gelen şu şu hadiselerle sizler de şahitsiniz, şimdi ne diye böyle inkâr yolunu seçtiniz." Ancak, ne Kur'an ne de tarihî kaynaklar bu tür bir diyalogtan bahsetmektedirler.

Aynı şekilde rahiplerin, küçük Muhammed'in hal ve tavırlarından onu tanımları ile ilgili rivayetler de kitapta yer alıyor. Örneğin; dokuz yaşındayken Peygamberimizin, amcası Ebu Talip ile Busra'ya yaptığı ziyarette, Bahira isimli bir rahip hal ve tavırlarından onun Peygamber olduğunu anlıyor. Muhammed Hamidullah "İslâm Peygamberi" isimli kitabının 93. Bölümünde bu konuyu şöyle işliyor:

Konu, öyle bir anlatım tarzı ile sunuluyor ki meydana gelen acayiplik ve harikuladeliyetlerden dolayı neredeyse Peygamberimiz ve başta akrabaları olmak üzere Mekkeliler onun peygamber olduğunu küçüklüğünden itibaren anlıyorlar.

"Doğubilimci Casanova, ilgilendiğimiz bu dönemde Hristiyanların -ve muhtemelen Yahudilerin- bir peygamberin, bir Mesih'in, bir Kutsal Ruh'un gelmesini sabırsızlıkla beklediklerini söyler. Rahip Bahîra, konuklarına, diğer konuların yanı sıra bu inanıştan da bahsetmiş olabilir. Ne var ki, Hristiyan bir rahibin, özellikle o dönemde hor görülen bedeviler arasında bulunan dokuz yaşındaki bir çocuğun yüz ifadelerinden, Allah'ın müstakbel elçisini

tanıyabileceğini sanmak safdillik olurdu. Aynı şekilde, rahibin sözlerinin dokuz yaşındaki bir çocuğun ruhunda, bu niteliği taşıyacağı ümit ve tutkusunu flizlendirebilmiş olduğunu düşünmek de anlamsız olacaktır."

Bu konuda şu ayetler sanırım söyleyecek fazlaca bir şey bırakmayacaktır:

"Sen, bu kitabın sana verileceğini ummuyordun. Ancak o, Rabbinden bir rahmet olarak sana verildi. Öyle ise kâfirlere sakın arka çıkma."

(Kasas/86)

"Ve işte sana böyle emrimizden bir ruh vahyettirdik, sen kitab nedir? İman nedir? Bilmiyordun velâkin biz onu bir nur kıldık. Onunla kullarımızdan dilediğimizi hidayet vereceğiz ve emin ol sen her halde doğru bir yola çağırıyorsun." (Şurâ 42/52)

Ayetlerden görüldüğü üzere Peygamberimiz bu görevin kendisine verilmesini şaşkınlıkla karşılamıştır. Vahyin

muhataplarının da aynı şekilde bu şaşkınlığı onunla paylaştıkları ve hatta Peygamberimizi bu görev için yetersiz gördükleri yine Kur'ân'da zikredilir:

"Bu Kur'ân, iki şehrin birinden bir büyük adama indirilseydi ya! dediler." (Zuhruf 43/31)

Kitabın mucizelere bakışı da yine aşırılıklar ve akıl ve nakil (Kur'ân'ı Kerim) ile uyumsuzluklar barındırmaktadır. Örneğin; Peygamberimiz, doğumu anında secdeye

kapanan ve işaret parmağı havada "ümmetî, ümmetî" diye yalvaran bir peygamber olarak tasvir edilmiştir. Yukarıda zikrettiğim ayetler konuya Kur'ânî cevap vermek için yeterli olsa gerekir. Aklen ise bu olayın

gerçekleşmesi her halde mümkün değildir.

Kitabın iki yerinde, Peygamberimizin göğsü yarılarak, kalbinin melekler tarafından yıkandığı ve böylelikle kalbinde hiçbir günah emaresi kalmadığı ibaresi geçiyor. Bunlardan ilki henüz dört yaşındayken süt annesinin

Vahyin muhataplarının da aynı şekilde bu şaşkınlığı onunla paylaştıkları ve hatta Peygamberimizi bu görev için yetersiz gördürmüşlerdir.

yanında meydana geliyor. İkincisi ise Peygamberliğin- den çok kısa süre önce oluyor. Birinci rivayeti aklın değerlendirirsek; günah veya şeytan pisliliği gibi ma- nevî kirlerin maddî bir operasyonla temizlenmesinin mümkün bir şey olmadığını söyleyebiliriz. Ayrıca henüz sabi, günahsız bir çocuğun kalbinde günah olduğunu düşünmek dinimize göre mümkün gözükmemektedir. Olayı İnşirah suresinin birinci ayetiyle delillendirmeye çalışmak da Kur'an'ı bütüncül okuduğumuzda mümkün gözükmemektedir. (Zümer 39/22 vb. ayetler konuyu ay- dınladır.)

Kitabın bütününde kendisinde mucize istenildiğinde hemen gerçekleştiren ve Cebrail'in olup bitenleri de- vamlı surette kendisine haber verdiği bir peygamber resmedilmektedir. Zayıf ve uydurma rivayetlerle oluşturu- lmak istenen bu algı da yine Kur'an ayetlerine çarpıp değersizleşmektedir. Kur'an'daki mucize tarifine ve Hz. Muhammed (s.a.v) özelinde mucizelerin nasıllığına ve niceliğine ulaşmak istediğimizde aşağıdaki ayetlerin fazladan açıklamaya gerek bırakmayacak kadar açık ol- duğu müşahede edilir:

"Dediler ki: "Ona Rabbinden mucizeler indirilseydi ya!" De ki: "Mucizeler ancak Allah katındadır ve ben ancak apaçık bir uyarıcıyım." Kendilerine okunan kitabı sana indirmiş olmamız onlara yetmedi mi? Şüphesiz bunda inanan bir kavim için bir rahmet ve bir öğüt vardır." (An- kebût 29/50-51)

Dediler ki: "Bu ne biçim peygamber ki yemek yer, çarşıda pazarda dolaşır. Ona bir melek indirilseydi de, bu onunla beraber bir uyarıcı olsaydı ya!" (Furkân 25/7)

Dediler ki: "Yerden bize bir pınar fışkırtmadıkça; yahut senin hurmalardan, üzümlerden oluşan bir bahçen olup, aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça; yahut iddia ettiğin gibi, gökyüzünü üzerimize parça parça düşürme- dikçe; yahut Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmedikçe; yahut altından bir evin olmadıkça; ya da göğsü çıkmadık- ça sana asla inanmayacağız. Bize gökten okuyacağımız bir kitap indirmedikçe göğsü çıktığına da inanacak değî- liz." De ki: "Rabbimi tenzih ederim. Ben ancak resûl ola- rak gönderilen bir beşerim." (İsra 17/90-93)

Görüldüğü üzere Yüce Allah, **"Kendilerine okunan ki- tabı sana indirmiş olmamız onlara yetmedi mi?"**(Anke- bût 29/51) ifadesiyle Peygamberimizin tek mucizesinin Kur'an olduğunu açıkça belirtiyor. Ondan mucize isten- diği ve bu mucizelerin yerine getirilmediği de yukarıda

zikrettiğimiz İsra 17/90-93. ayetlerinde açıkça belirtil- miştir. Hz. Peygambere bu mucizelerin niye verilmediği sorusunun cevabını ise şu ayette bulabiliriz:

"Bizi, (Kureyş'in istediği) mucizeleri göndermekten, ancak, öncekilerin onları yalanlamış olması alıkoydu. (Nitekim) Semûd kavmine o dışı deveyi açık bir mucize olarak verdik de onlar bu yüzden zalim oldular. Oysa biz mucizeleri sırf korkutmak için göndeririz." (İsra 17/59)

Herkes O'nu okuyor yarışması kapsamında tetkik et- tiğim Ortaokul seviyesindeki bir kitapta bulabildiğim hatalardan ancak bazılarına değinebildim. Kitapta o ka- dar fazla hatalı ve abartılı anlatım var ki, hangi birinden bahsedeceğimi gerçekten şaşırdım. Kur'an'da müminler için örnek olarak takdim edilen bir peygamberin, insa- nüstü, örnek alınması mümkün olmayan bir varlığa dö- nüştürülmesi gerçekten insanı üzüyor. Ortaokul seviye- sindeki kitapta bu çapta hatalar varsa, lise ve üniversite seviyeleri için belirlenmiş olanlardaki hataları tahayyül bile etmek istemiyorum.

Şimdi bu yarışmayı muhtemeldir ki başka kurumlarca desteklenen benzer yeni yarışmalar izleyecektir. Temen- nim odur ki yeni yarışmalarda seçilecek kaynak kitaplar Kur'an'la uyumlu ve abartıdan uzak "ahlâkî Kur'an" olan, örnek; gerçek nebîyi anlatır.

Böyle uydurma ve akla aykırı rivayetlerle okunacaksa Hz. Peygamber, durup diyorum ki "Hayır, hayır; herkes O'nu okumasın!, böyle anlatılan bir peygamberi oku- mak-okutmak Müslümanlara yapılacak en büyük kötö- lüktür."